

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

VI. Nonnulla corollaria ex ante cedentibus deducta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

que lib. 1. cap. 5. & 7. describit habitum clericorum regularium, nempe vestem lineam cum maforte, quod modo vocamus almutiam: sed quod omnem ambiguitatem eliminat, Eugenius IV. in Bulla superiori capite allegata expressè dicit, Religiosos per B. Marcum in Ecclesia Alexandrina institutos fuisse clericos, qui nunc vocantur Canonici Regulares, *Itaque inquit, profecto sacri Ordinis, & sancti presbyteri post sanctos Apostolos primum in Alexandria Ecclesia Marcus Petri discipulum fuit institutor & conditor.* Libet verò ad pleniorum huius veritatis elucidationem Nicephori Calisti auctoritatem ex libro 2. Ecclesiastica historiae cap. 38. acceptam hic adiungere, ubi post longam narrationem de Monachis per varias Aegypti plagas degentibus, maxime apud Nitriam, & civitatem Rinocuraram, haec ex Ptolemaeo in ea Aegypti plaga sita est, quae Castotidis nuncupatur, tandem concludit, illud maxime memoria commendandum, in ea Ecclesia Rinocurera fuisse, quod clerici ibi domicilium, mensam, vnum institutum, & dietam vnam, & alia ad eam omnia habebant communia.

De Ecclesia verò Romana hoc minime in dubium reuocari potest, cum idè Clemens Petri discipulus & successor in epistola proximè allegata scribat, communem vitam omnibus Christianis necessariam fuisse, is praesertim, qui Sanctorum Apostolorum imitatores esse voluissent, & Urbanus dicit, illud institutum vitae communis inter clericos Romanae Ecclesiae vsq; ad sua tempora retentum, & vterq; meminerit votorum. Accedit, quod credendum non est, B. Marcum alijs institutis Ecclesiam Alexandrinam plantauisse. quã quae Romana in B. Petro, & alijs Apostolis viderat, ac didicerat, vt Leo L. in epist. 79. ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum scribit, & habetur in cap. cum Beatissimus 24. q. 1. quare cum ille Alexandria clericos regulariter viuentes instituerit, quis sane mentis crederet Romanos clericos alienis institutis, quam regularibus vixisse?

CAPVT SEXTVM.

Nonnulla Corollariae ante cedentibus deducta.

Hactenus dictis quatuor veritates inferuntur, quarum prima est, minus rectè scripsisse illos autores, qui dixerunt, clericos primitiue Ecclesiae aut vitam communem non duxisse, aut saltem ad illud vitae genus aliquo voto seipfos non obstrinxisse, de quorum numero fuit Azorius tom. 1. in institutionum moralium lib. 12. c. 22. q. 2. nam Apostoli, & clerici ab illis instituti non solum illud vitae communis institutum tenebant, sed ad illud cum trium votorum emis-

sione seipfos obstrinxerunt, & sanè quod vouerent vitam communem, expressè dicunt Clemens I. & Urbanus I. in dictis cap. Dilatissimis, & cap. Scimus 12. q. 1. Augustinus serm. 2. de communi vita Clericorum, & lib. 17. de Ciuit. cap. 4. & alij Doctores in praecedentibus allegati, quibus addedi sunt Archidiaconus in cap. Qui verè 16. q. 1. & Ioan. de Turrecremata 17. q. 1. in Summa, Augustinus de Ancona de Potestate Ecclesiae q. 84. art. 3. & q. 91. art. 3. Quod etiam emitterent votum obedientiae, deducit idem Augustinus de Ancona: quoniam qui simul in eadem domo plures viuit, nihil proprium, sed omnia communia habentes, vnum caput habere debent, cui obediant, à quo regantur, & à quo victui, & vestitui necessaria iuxta cuiusq; indigentias distribuuntur, aliàs vix imaginari, aut etiam fingi poterit aliquis status vitae communis absq; obedientia, qui non innumeris perturbationibus abundet, & cum nunc etiam ipsi clerici in illorum ordinatione suis Ordinarijs obedientiam promittant, multò magis probabile est, primos illos clericos seipfos per votum obedientiae adstringere voluisse. De voto autem continentiae minor esse potest dubitatio: nã cœlibatus Episcoporum, & sacerdotum ex institutione Apostolorum vsq; in hanc diem inuolutus in Ecclesia Catholica seruat. De etiam Augustinus, qui suos clericos ad exemplar clericorum Apostolicorum reformauit, expressè dicit, illos non solum vitam communem, sed etiam continentiam voluisse serm. 2. de communi vita Clericorum. Clericus, inquit, *duas res professus est, sanctitatem, & clericatam.* Per sanctitatem verò omnes continentiam siue castitatem intelligunt, quae nomine sanctitatis exprimitur in diuina Scriptura, ita enim ait Apostolus 1. ad Corinth. 7. dum ad continentiam nos hortatur. *Et mulier inuoluta, & virgo cogitatur, qua Domini sunt, vt sit sancta corpore, & spiritu.* Et David 1. Reg. cap. 21. *Et quidem si de muliere agitur, continentiam nos ab heri, & nudus tertius, quando querebatur: & fuerunt vasa puerorum sancta.* & D. Thomas communiter receptus in 2. 2. q. 88. art. 7. expressè dicit, quod solemnitas votorum attenditur secundum aliquid spirituale, quod ad Deum pertinet id est secundum aliquam spiritualem benedictionem, vel consecrationem, quae ex institutione Apostolorum adhibetur in professione certa regulae, secundo gradu post sacri Ordinis susceptionem, vt dicit Dionysius 2. c. Ecclesiasticae Hierarchie. Ipse quoque Dionysius cap. 6. eiusdem libri tradidit ritus, & modum solemnem professionis, & tandem omnes Catholici contra Haereticos horum temporum affirmant, emissionem trium votorum ex Apostolorum institutione profectam, & retentam in Ecclesia: & tempore Apostolorum fuisse, qui tria vota Religiosorum profiteretur. Quod si verum est, neque à viro Catholico negari potest, nõ etiam negari posse videtur, inter illos, qui eiusmodi vota profitebantur, primos fuisse ipsos clericos:

puto enim omnes intelligere, ipsos sacerdotes, & clericos maius debitum habuisse ponendi seipfos in statu perfectionis, quam laicos: qui enim hoc non intelligunt, indigni sunt cum quibus de hac re pluribus agamus: indicant enim, se ignorare, quae ad statum perfectionis requirantur, & quae personae ad illum praeparatis teneantur.

II. **S**ecundò infertur, falsum esse, quod nonnulli ad epistolam 66. Diui Cypriani, in primitiua Ecclesia fuisse duos ordines, huc duas classes clericorum, alteram eorum, qui vitam communem tenebant, alteram illorum, qui priuatam vitam ducentes propria possidebant: nam si per clericos primitiua Ecclesia intelligant illos, qui fuerunt saltem ante annum 220. & circa illud tempus, falsum omnino affirmat, cum praedicti canonici Clementis I. & Vrbanus I. conceptis verbis dicant, omnes clericos illorum temporum communem vitam sine proprio duxisse, & meminissent votorū, & hortentur ipsos clericos ad implendum ipsam votum vitae communis, ut legitur patet. Ad do Eusebium Caesariensem, qui fuit circa annum Domini 330 loco superius allegato dicere, in statum vitae communis durasse in omnibus Monasterijs, & Ecclesijs usque ad sua tempora. Ad do Hieronymum, qui obiit circa annum 420. in epist. ad Nepotianum scribere, Dominum non esse partem illius clerici, qui extra Dominum aliquid bonorum temporalium habere voluerit, verbi gratia aurum, argentum, possessiones agrorum, variam suppellectilem: quae vide in cap. clericus 13. q. 1. Ad do D. Augustinum, qui obiit anno 431. magnopere dubitare, an liceret ordinare clericos, qui nolent vitam communem profiteri: & decreuisse non ordinare, quamvis postea ad Hypocrisis vitam decretum abrogauerit, quod vide in c. Certè, eadem causa, & quæstionem non dubitasset, an liceret clericos proprietarios ordinare, si ab initio nascentis Ecclesiae Sanctissimi Apostoli, & illorum discipuli duas classes clericorum instituisent, quorum aliqui propria possiderent.

III. **T**ertiò infertur, minus verè dixisse eundem Azorium, clericos regulares ex secularibus ortos per restrictionem, scilicet, quia cum antiqui Canonici solis constitutionibus Apostolicis sine votorum emissionem vitam instituerent, post Concilium Moguntinū, & Aquisgranū Canonici quidam non solum vitam communem debebant: sed tria vota religiosorum monachorum ritu, & more emittere ceperunt: & tunc eiusmodi Canonici vocati sunt Canonici regulares: Canonici quidè, quia Apostolorum canonem, & regulam tenebāt, in commune sua bona conferendo: Regulares verò, quia instar Monachorum tria vota emittebant, & se Deo arctius obligabant quàm ceteri Canonici, & proinde Canonici duplices esse ceperunt: nam alij dicebantur Canonici regulares, alij seculares. Seculares, quia licet Apostolorum regulam

tenebant, nihil proprium habentes, nullo tamen Religiosorum instituto adstricti, tribus Monachorum votis soluti ac liberi erant, ac proinde seculares dicebantur. Quo modo dicendi, illius pace, multipliciter errat. Primò dum inquit, antiquos Canonicos ab Apostolis institutos sine Apostolorum Canonē, & Regulam tenentes, vitam communem tenuisse sine votorum emissionem, indicat: se canonicos Clementis, & Vrbanus I. & alios supra citatos minime vidisse: sed de suo hæc scripsisse. Secundò cum ait Canonicos nonnullos post Concilium Aquisgranū, & Moguntinum vitam communem tria vota Monachorum adiungere cepisse: & tunc factā distinctionem Canonicoꝝ regularium, & secularium: nam certum est, Canonicos sine clericis non solum ante praedicta Concilia verum ab initio nascentis Ecclesiae tria vota emittere cōsueuissent: certum est etiam, clericos Hipponenses à D. Augustino reformatos eiusmodi vota emisisse, & vnguenè fatear, minor, hunc autem prius quàm hæc scriberet, materia diligenter non vidisse, vel apud D. Augustinum, vel apud Theologos, vel apud Canonistas, vel saltem non legisse Antididit Ricardus Cenomani contra censuram Erasmi, qui ipse se non verbis, saltem re appetitissimè contra traditionem Ecclesiae probat. Tertio cum ait, Canonicos seculares dictos fuisse clericos illos antiquos Apostolicos, qui Canonem Apostolorum seruantes sine votorum monasticorum emissionem vitam communem tenebant, eum è contrario illi vel absolute clericis, vel clericis regularibus, vel absolute Canonici dicebantur: Canonici verò seculares tunc vocari ceperunt, quando vitam communem intinuit abiecerunt, & propria habere voluerunt, vt notat Glossa in c. Licet, de officio Ordinarij, & ibi Abbas, & idem Abbas in cap. Deus quis, de vita, & honestate Clericorum, & in cap. Episcopus, de Praebendis, & speculator in Rationali diuinorum officiorum, vnde consequens est, Canonicos seculares ex regularibus exortos per relaxationem: non autem regulares ex secularibus per additionem votorum Monasticorum, sicut etiam Præpositus, & Soto cap. praecedenti allegati, & alij passim notauerunt. Quare consultus fecisset hic autor, si ab istis quaestionibus abstinuisset: quantum enim conijcio, multa de Regularibus scribit, in quibus non erat verus status, vt de omnibus diceret, & nihil intaetum prætireret.

Quartò deducitur, falsum esse quod tomo 3. sub anno 328. nu. 21 & duobus seq. inquit: Baronius, primos, qui vota Monachorum in Ecclesijs inuenerunt, & clericis adiunxerunt, fuisse in Oriente magnum Athanasium, & in Occidente D. Eusebium Episcopum Vercellensem, cuius si de prima trium votorum emissionem per clericos facta loquatur, falsum omnino dicit: cum aperte scribant praefati Pontifices Clementis, & Vrbanus Primi, clericos Apostolicos vota emisisse, & D. Hieronymus de Viris Illustribus in Phione fer-

...perpetuum Ecclesiam illud vitæ institutum
...quod tunc Monachi tenebant. & Euse-
bium Caesariensem scribit, illud institutum primi-
...votum usque ad sua tempora in
...Ecclesijs, & Monachorum
...Clericorum, & Monachorum
...Quare vt aliquo modo con-
...quod Baronius scribit, dicen-
...Athanasium, & Eusebium primos cur-
...in huius monachorum adiunxerunt,
...institutionē, sed per reformationem
...vota aliquas rigiditates,
...qua praefer tria vota aliquas acceptas
...tamen non hoc certū, sed è con-
...monachos ex ordine monachorum acceptas
...regulares ex monachis regularibus: nam
...monachos ex ipsis clericis regularibus: nam
...clerici regulares viuentes instituti
...conuenerunt in hac primitiua Ecclesia communi-
...vita sine proprio duxisse, & tunc tria vota
...vota, vt patet ex Actis Apostolorum:
...in fidelibus laicis
...illud vitæ institutum re-
...ad illud solenni voto se ob-
...voti sunt Monachi, qui me-
...inter clericos, & laicos, ex
...Hierarchia, & illi
...manebant, quippe qui
...ad ordi-
...non defunt, qui
...ante A-
...Regu-
...tradit-
...dunt, sicut
...deser-
...nastica
...gia ad
...No-
...in 4.
...regula-
...di ab
...super-
...temp-
...faci-
...qua
...de
...mod-
...regula-
...Ni-
...cos al-
...quam
...citur
...aliqu-
...huius
...A-
...uz E

CAPVT SEPTIMVM.

De Clericis Canonici ante D. Augustinum aliquam certam, & determinatam regulam habere.

Quod duo sint ad Regularem ordinem influendi necessaria, nimirum professio Regulae, ac certus, & determinatus habitus, cap. Porrectum de Regularibus, notatque D. Thomas communiter à Doctoribus recep-

...leg. art. 6. hinc duplex dubium circa
...Canonici Ordinis institutione tradi-
...exoritur, alterum an clericus Cano-
...quod Augustinum praecesserit, aliquam

bat, primitiuam Ecclesiam illud vitæ institutum coluisse, quod tunc Monachi tenebant, & Eusebius Cæsariensis scribat, illud institutum primitiuæ Ecclesiæ retentum vsque ad sua tempora in omnibus Ecclesijs, & Monasterijs, vbi vides, idem fuisse institutum Clericorum, & Monachorum primitiuæ Ecclesiæ. Quare vt aliquo modo concedamus, verum esse, quod Baronius scribit, dicendum est, B. Athanasium, & B. Eusebium primos fuisse, qui clericis instituta monachorum adiunxerunt, non per nouam institutionem, sed per reformationem: vel quia præter tria vota aliquas rigiditates, & obseruantias ex ordine monachorum acceptas ipsis clericis addiderunt, & tandem hoc certum, non clericos regulares ex monachis ortos, sed è contrario monachos ex ipsis clericis regularibus: nam primò omnes clerici regulariter viuentes instituti sunt, & communem vitam ducentes: secundò, multi etiam ex laicis primitiuæ Ecclesiæ communem vitam ducebant, vt patet ex Actis Apostolorum: tertio, cum calor diuini Spiritus in fidelibus laicis defecisset, aliqui tamen illud vitæ institutum retinere voluerunt, & ad illud solemnem voto se obstrinxerunt: & isti vocati sunt Monachi, qui medium gradum tenebant inter clericos, & laicos, ex Dionysio cap. 6. de Ecclesiastica Hierarchia, & isti sub regimine clericorum manebant, quippe qui non nisi à tempore Siricij Papæ ceperunt ad ordines admitti ex dispensatione. Imò non desunt, qui in dubium reuocent, an in primitiuæ Ecclesiæ ipsi Monachi tria vota profiterentur, & Glossa in cap. de Viduis in verbo Proprijs. 27. q. 1. & Ioannes Andree in cap. finali de conditionibus appositis dicit, quod olim Monachi non præstabant obedientiam alicui, & alia Glossa in l. Si quis presbyter in verbo Monachus. C. de Episcopis, & Clericis, dicit, quod Monachi propria possidebant, & hoc est certum, quod illi more laicorum decimas soluebant, vt notat Glossa in cap. Ex parte tit. l. in verbo Laborum. de Decimis.

CAPVT SEPTIMVM.

An Clerici Canonici ante D. Augustinum aliquam certam, & determinatam regulam haberent.

I Vm duo sint ad Regularem ordinem instituendum necessaria, nimirum professio Regula, ac certus, & determinatus habitus. cap. Porrectum. de Regularibus, notatque D. Thomas communiter à Doctores receptus in 2. 2. q. 184. art. 6. hinc duplex dubium circa ea, quæ de Canonici Ordinis institutione tradidimus, statim exoritur, alterum an clerici Canonici, qui B. Augustinum præceperunt, aliquam

certam Regulam haberent: alterum an haberent aliquem habitum certum, & determinatum. primum dubium in hoc capite, secundum in sequenti expendemus, & resoluemus. Rursus aduertendum, primum dubium non vnum, sed plures etiã articulos continere, primus enim esse potest, an haberent aliquam certam Regulam: secundus quænam illa esset: tertius an illam Regulam expressè, & sub aliqua determinata verborum forma profiterentur. Circa primum articulum à parte negatiua est apparens argumentum: quia si affirmemus, illos certam regulam habuisse, vix ac ne vix quidem assignari posse videtur, quænam illa fuerit: non enim sufficit respondere, illam fuisse regulam Apostolicam in Actis Apostolicis descriptam: nam regula illa generalis est, quàm non solùm clerici Canonici, verum etiam Monachi, & in vniuersum omnes Regularium ordines profiterentur: hoc enim est, quod inquit Glossa in quartum capitulum Actuum Apostolicorum, in illo primo instituto Christianorum omnes Regularium ordines veluti in sinu materno contentos fuisse. Quare vt ordo Canonicus à Monastico, & ab alijs ordinibus esset specie distinctus, opus erat altera Regula, cum ordinum distinctio non solum sumatur ex professione trium votorum, in qua omnes ordines conueniunt, sed ex distinctis regulis, secundum quas distincti ordines diuersimodè professionem emittunt. Et augetur difficultas, quia sicut clerici ante Augustinum profiterentur Regulam Apostolicam, ita etiam & Monachi: vnde sicut Canonici Regulares prætendunt huiusmodi Regulam illis traditam, ita & Monachi: & sicut Canonici prætendunt, illorum ordinem fuisse primum ordinem institutum in Ecclesia, ita etiam & Monachi: & non desunt graues auctores, qui affirmant primum ordinem institutum in Ecclesia, fuisse ordinem Monasticum, inter quos est D. Bernardus in Apologia ad Gulielmum Abbatem Cluniacensem.

Nec videtur sufficere, si dicam, quod D. Thomas in 4. d. 38. respondet, quòd antequam essent ista regula, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi ab Ecclesia approbatus, quo aliqui ad ea, quæ supererogationis sunt, se obligabant: & tunc certi temporis obligatio ad illum modum viuendi idè faciebat, quòd nunc obligatio ad certam regulam: quia D. Thomas loquitur ibi non de regula, sed de modo profitendi: imò solemnem illam formam seu modum profitendi certam aliquam determinatam regulam postulabat.

Nilominus absolute dicendum est, illos clericos aliquam certam Regulam habuisse, secundum quam profiterentur: nam Regularis à Regulari dicitur vnde vel non erant illi clerici Regulares, vel aliquam Regulam habebant: & quoniam solutio huius dubij ex resolutione secundi articuli pèdet.

Ad secundum articulum deueniedo, resolute dico, Regulam secundum quam clerici primitiuæ Ecclesiæ profiterentur, erat ipsa regula in Actis

174